

Fremtind

Rapport om solvens og finansiell stilling (SFCR)

31.12.2019

Vedtatt av styret i Fremtind Forsikring AS: 10.03.2020

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	3	E. Kapitalstyring.....	25
Sammendrag	4	E.1 Ansvarlig kapital.....	25
A. Virksomhet og resultater	5	E.2 Solvenskapitalkrav og minstekapitalkrav	25
A.1 Virksomhet.....	5	E.2.1 Minstekapitalkrav (MCR)	26
A.2 Forsikringsresultat	6	E.2.2 Solvenskapitalkrav (SCR)	26
A.3 Investeringsresultat	7	E.3 Bruk av den durasjonsbaserte undermodulen for aksjerisiko ved beregningen av solvenskapitalkravet.....	26
B. System for styring og kontroll.....	8	E.4 Forskjeller mellom standardformelen og benyttede interne modeller.....	26
B.1 Generelle opplysninger om systemet for risikostyring og internkontroll.....	8	E.5 Manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet og manglende oppfyllelse av solvenskapitalkravet	26
B.1.1 Rammeverk for risikostyring.....	9	E.6 Andre opplysninger	26
B.1.2 Roller og ansvar	10		
B.1.3 Forum og komiteer.....	11		
B.1.4 Godtgjøring.....	11		
B.2 Krav til egnethet	12		
B.3 Risikostyringssystemet	13		
B.3.1 Risikostyringssystemet i Fremtind.....	13		
B.3.2 Risikostyringsfunksjonen.....	14		
B.3.3 Egenvurdering av risiko og solvens.....	14		
B.4 Internkontrollsystem	15		
B.5 Internrevisjonsfunksjon.....	15		
B.6 Aktuarfunksjon.....	15		
B.7 Utkontraktering	16		
B.8 Andre opplysninger	16		
C. Risikoprofil	17		
C.1 Forsikringsrisiko	18		
C.2 Markedsrisiko.....	19		
C.3 Kredittrisiko.....	20		
C.4 Likviditetsrisiko	20		
C.5 Operasjonell risiko	20		
C.6 Andre vesentlige risikoer.....	20		
C.7 Andre opplysninger	20		
D. Verdsetting for solvensformål	21		
D.1 Eiendeler	21		
D.2 Forsikringstekniske avsetninger.....	22		
D.3 Andre forpliktelser.....	24		
D.4 Alternative verdsetningsmetoder.....	24		
D.5 Andre vesentlige opplysninger	24		

Innledning

Fremtind Forsikring AS er underlagt et felles europeisk regelverk for forsikringsselskaper, Solvens II. Regelverket stiller store krav til rapportering og offentliggjøring av informasjon.

Denne rapporten skal sikre at kravene til offentliggjøring av informasjon knyttet til Fremtind Forsikring AS sin solvens og finansielle stilling er overholdt.

Fremtind Forsikring AS eies av SpareBank 1 Gruppen og DNB ASA hvor eierandelene er på henholdsvis 65 prosent og 35 prosent. Selskapet er landets tredje største skadeforsikringsselskap og landets største med distribusjon gjennom bank. Fremtind Forsikring AS har som mål å bli markedsledende på kundetilfredshet, vekst og lønnsomhet.

Alle tallstørrelser i rapporten er fremstilt pr. 31.12.2019 for Fremtind Forsikring AS.

Sammendrag

Rapporten omhandler selskapets virksomhet og resultater, system for risikostyring og internkontroll, risikoprofil, verdsettelse for solvensformål samt kapitalstyring. Selskapets styre har det overordnede ansvaret for alle temaene som er omhandlet i rapporten.

SpareBank 1 bankene distribuerer forsikringene under SpareBank 1-merkevaren, mens DNB distribuerer forsikringene under DNB-merkevaren. SpareBank 1 er distributør av selskapets LO-favør produkter og DNB er distributør til Norsk Sykepleierforbund.

Selskapet oppnådde et resultat etter skatt på 757 mill. kroner pr. 31.12.2019. Dette skyldes hovedsakelig et godt investeringsresultat som er nærmere omtalt i kapittel A.3.

Selskapet benytter standardformelen til beregning av solvensmargin under Pilar 1. Selskapets solvenskapitalkrav pr. 31.12.2019 var på 2 851 mill. kroner. Selskapets solvensmargin etter avsetning til utbytte på 400 MNOK var på samme tidspunkt 183 prosent. Sett opp imot selskapets kapitalmål på 160 prosent anses selskapets som tilfredsstillende kapitalisert.

A. Virksomhet og resultater

A.1 Virksomhet

Fremtind Forsikring AS (heretter Fremtind eller Selskapet) har hovedkontor i Oslo og er et forsikringsselskap eiet av SpareBank 1 Gruppen (heretter SB1G) og DNB ASA. Fremtind er et resultat av fusjonen mellom skadeforsikringsvirksomhetene i DNB ASA og SB1G, DNB Forsikring AS (heretter DNB) og SpareBank 1 Skadeforsikring AS (heretter SB1S), hvor sistnevnte var det overtagende selskap. Fremtind ligger i selskapsstrukturen til SB1G hvor eierandelen til SB1G utgjør 65 prosent og DNB ASA sin andel utgjør 35 prosent.

Fremtind bygger på mer enn 90 års erfaring som forsikringsleverandør. SpareBank 1 bankene distribuerer forsikringer under SpareBank 1 – merkevaren, mens DNB distribuerer forsikringene under DNB merkevaren. SpareBank 1 sin avtale knyttet til LO-favør er videreført. Det samme gjelder for DNB sin avtale knyttet til Norsk Sykepleierforbund.

Fremtind tilbyr både skade- og personforsikringsprodukter i privat-, organisasjons- og næringslivsmarkedet. Selskapet er Norges tredje største skadeforsikringsselskap med en markedsandel på 15 prosent ved utgangen av året. Dette inkluderer personrisikoproduktene fra SpareBank 1 Forsikring AS og DNB Livsforsikring AS som ble overført til Fremtind Livsforsikring 1.1.2020. Innen Privatmarkedet hadde Fremtind en markedsandel på 20,7 prosent (inkludert personrisikoproduktene) og er Norges nest største selskap innen privat skadeforsikring.

Den 2. september 2019 fikk Selskapet godkjenning fra Finanstilsynet til å etablere livsforsikringsforetaket, Fremtind Livsforsikring AS (Fremtind Liv). Fremtind Liv er et heleid datterselskap av Fremtind Forsikring AS. Etableringen av Fremtind Liv er ment å komplettere forsikringstilbudet ved å kunne tilby alle typer personforsikringsprodukter. Alle produkter fra Fremtind Liv vil leveres og distribueres i nært samarbeid med Fremtind Forsikring AS, DNB Bank ASA og bankene i SpareBank 1 – alliansen.

I Solvens II-regelverket skal det ikke rapporteres for delkonsern. Fremtind Forsikring AS ligger i eierstrukturen til SB1G. Dette medfører at Fremtind Forsikring AS ikke vil fremstå som et konsern hvor risikoen knyttet til Fremtind Liv hensyntas i solvensberegningen (gruppesolvens). Fremtind Forsikring AS vil ikke kunne synliggjøre og utnytte diversifiseringseffekter mellom liv- og skadevirksomhet da disse effektene tas ut i SB1G. Fremtind Forsikring AS skal kun rapportere som et soloselskap på lik linje med datterselskapet Fremtind Liv under Solvens II.

Kontoradresse:

Fremtind Forsikring AS
Hammersborggata 2
0179 Oslo
Telefon: 915 09 020

Ekstern revisor:

KPMG AS Sørkedalsveien 6
Postboks 7000 Majorstuen
0306 Oslo
Telefon: 915 04 063

Tilsynsmyndighet:

Finanstilsynet
Revierstredet 3
0151 Oslo
Telefon: 22 93 98 00

A.2 Forsikringsresultat

Tabellen nedenfor bygger på note 7 i Årsrapport 2019 for Fremtind Forsikring AS, og viser et forsikringsresultat på -30,4 mill. kroner.

Netto premieinntekter ved utgangen av året var på 8 602 mill. kroner mot 8 032 mill. kroner i 2018, tilsvarende en økning på 570 mill. kroner. Økningen skyldes i hovedsak økt salg av Motorvognforsikring og Brann/kombinert. Hovedbidraget kommer fra Privatmarkedet.

Erstatningskostnader for egen regning i 2019 var på 6 187 mill. kroner, hvilket er 768 mill. kroner høyere enn i 2018. Skadeprosenten for egen regning er økt med 4,4 prosentpoeng, til 71,9 prosent. Økningen i erstatningskostnader for egen regning skyldes både økning i skadefrekvens og skadeinflasjon, samt redusert avvikling i 2019. Fravær av større naturskadehendelser i 2019 har redusert naturskadeerstatninger med 5,4 mill. kroner sammenlignet med 2018.

Forsikringsrelaterte kostnader utgjorde 2 466 mill. kroner i 2019 sammenlignet med 1 886 mill. kroner i 2018, en økning på 560 mill. kroner. Kostnadsprosenten er økt med 6,0 prosentpoeng, og endte på 29,1 prosent i 2019. Økte driftskostnader skyldes hovedsakelig aktiviteter knyttet til fusjonen, herunder omstillingskostnader knyttet til avskrivninger, ombygging av lokaler, konsulenter, selskapsprofilering og økte MVA kostnader. I tillegg er salgskostnader økt som følge av harmonisering av distribusjonsavtaler med de ulike distributørene.

Combined ratio for egen regning ble 101,1 prosent for året, en økning på 10,5 prosentpoeng, forklart av de ovennevnte forhold.

	Netto premieinntekter	Erstatningskostnader for egen regning	Forsikringsrelaterte kostnader*	Forsikringsresultat
Medisinsk behandling	297 898	-278 872	-117 351	-98 325
Inntektstap	194 757	-32 656	-95 696	66 405
Yrskeskade	99 245	-44 787	-26 635	27 823
Motor, ansvar	1 222 286	-385 881	-300 807	535 598
Motor, kasko	2 108 913	-1 867 618	-771 739	-530 445
Sjø, transport og luftfart	117 703	-71 230	-3 187	43 286
Brann/kombinert	3 411 965	-2 645 165	-783 345	-16 544
Ansvar	65 831	-65 464	-29 724	-29 358
Assistanse	948 948	-666 572	-272 019	10 357
Diverse økonomisk tap	134 619	-128 207	-45 590	-39 178
Sum	8 602 165	-6 186 454	-2 446 094	-30 382

Tabell 1: Forsikringsresultat (tall i 1000 kroner)

*Inkl. endring avsetning selvbærende

A.3 Investeringsresultat

Hensikten med forvaltningen er i første rekke å maksimere avkastningen over tid innenfor et akseptabelt nivå på markedsrisiko. Det er økt faglig enighet om at en stor del av det globale fallet i rentenivået er forårsaket av strukturelle forhold og vil være vedvarende. Et lavere rentenivå medfører en lavere forventet avkastning for selskapets investeringsportefølje.

Selskapet følger en strategi med relativt fast strategisk allokering til ulike aktivaklasser, hvor allokeringen er kalibrert til å kunne høste langsiktige risikopremier fra ulike kilder. I tillegg til rentenivået, er det identifisert tre hovedkilder til risikopremier i investeringsstrategien. Dette er forventet meravkastning fra kreditt, eiendom og aksjer. For å kunne høste slike risikopremier, er det viktig at det totale risikonivået er bærekraftig over tid.

Finansmarkedene viste en god utvikling i 2019, der aksjeavkastningen både for Norge og globalt ble positiv i fjor etter et svakt aksjemarked i 2018. Kredittpåslaget for obligasjoner har falt gjennom 2019, både globalt og i Norge.

Finansresultatet ble 833 mill. kroner i 2019 (58,7 mill. kroner i 2018), tilsvarende en finansavkastning på 7,0 prosent.

	2019	2018
Inntekter fra investeringer i datterselskap (eiendomsselskap)	47,6	24,2
Renteinntekter og utbytte markedsverdi på finansielle eiendeler	198,9	164,4
Verdiendring på investering	233,4	-175,8
Realisert gevinst og tap på investeringer	362,5	54,2
Sum netto inntekter fra investeringer	842,4	67,0
Forvaltningskostnader	-9,1	-8,3
Sum kostnader investeringer	-9,1	-8,3
Investeringsresultat	833,4	58,7

Tabell 2: Investeringsresultater (mill. kroner)

Nedenfor gis en oversikt over finansresultat pr. aktivaklasse. Rammene for investeringene er gitt i selskapets Investeringsstrategi som revideres årlig og godkjennes av styret.

	2019	2018
Renter	159,9	70,0
Hold til forfall	66,1	58,5
Eiendom(direkte avkastning, verdiregulering)	340,6	11,7
Aksjer	257,9	-78,6
Derivater	17,7	4,7
Annet	-8,8	-7,5
Investeringsresultat	833,4	58,7

Tabell 3: Finans resultat pr. aktivaklasse (mill. kroner)

Hovedpunkter:

- Det var et godt bidrag fra de ulike aktivaklassene på et overordnet nivå i 2019.
  - Renter bidro totalt sett til en positiv avkastning, til tross for økning i NIBOR.
  - Avkastningen for omløpsrenter endte på 2,6 prosent.
  - Avkastning på derivater er relatert til valutasikring for den globale renteporteføljen.
  - Aksjer bidro med en positiv avkastning på 21,6 prosent.
  - Hold til forfall bidro med en avkastning 3,1 prosent.
  - Eiendomsinvesteringer bidro med en totalavkastning på 7,1 prosent.
- Investeringsporteføljen for Fremtind Forsikring AS er på 11,0 mrd. kroner ved inngangen til 2020.

Selskapet har en liten del av investeringsporteføljen innen verdipapiriserte investeringer. Verdipapirene er investert i renteporteføljen og er av typen Asset backed securities, Commercial Mortgage-backed (CMO), Collateralized Loan Obligation (CLO) og Non-government backed CMO's. Totalt sett står disse investeringene for 5,8 % av investeringsporteføljen. Risikoen i investeringene ansees som relativt sett lave, da det er god rating, i hovedsak AAA og AA, og det er samtidig kort durasjon på disse investeringene.

Investeringsstrategien legger opp til god diversifisering og relativt sett høye krav til kvaliteten på investeringene, der blant annet rating er viktige input i vurderingene.

B. System for styring og kontroll

Dette kapittelet gir en beskrivelse av mål og rammeverk for risikostyringsystemet samt strukturen i selskapets administrasjons-, ledelses- og kontrollorgan, herunder roller, kontrollfunksjon og arbeidsgrupper/forum.

B.1 Generelle opplysninger om systemet for risikostyring og internkontroll

Risikostyringen i Fremtind skal støtte opp under selskapets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig kapitalforvaltning. Dette skal oppnås gjennom en risikoprofil kjennetegnet av:

- En sterk risikokultur med høy bevissthet om risikostyring
- En optimal kapitalallokering i henhold til selskapets strategi
- Tilstrekkelig tilgjengelig kapital ut fra vedtatt risikoprofil

Målene for risikostyringen innebærer blant annet at risikostyringen skal bidra til trygghet for kunden, samt høyest mulig avkastning innenfor et akseptabelt risikonivå. Risikonivået skal stå i samsvar med selskapets risikotoleranse som besluttes av styret. Videre er det et mål å minimere den operasjonelle risikoen og ha god forståelse for den risiko selskapet er eksponert mot, og dermed være i stand til å vurdere om risikoeksponeringen er rimelig i forhold til risikobærende evne.

Risikostyringen skal med andre ord bidra til å sikre at etablerte handlingsregler er i overensstemmelse med selskapets risikotoleranse. God risikostyring innebærer styring og kontroll av risikobildet i alle prosesser og ledd i virksomheten. Kontrollaktivitetene skal sikre at definerte risikogrenser overholdes, og at eksisterende risikobilde er godt kommunisert i organisasjonen.

Systemet for risikostyring og kontroll i Fremtind har som formål å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for styring og kontroll og skal bidra til selskapets måloppnåelse, og til å kontrollere at selskapet er i stand til å levere sine forpliktelser ovenfor kundene.

Styret har utarbeidet et rammeverk av policyer for Fremtind som fastsetter hovedprinsipper og ansvar for risikostyringen og internkontroll. Det gjennomføres årlig en revisjon og godkjenning av alle policyer knyttet til risikostyring og kontroll.

Selskapets system for risikostyring og internkontroll vurderes å være godt tilpasset selskapets risikobilde. Risikostyrings-systemet er gjenstand for kontinuerlig videreutvikling. Spesielt har innføringen av Solvens II medført en vesentlig økt profesjonalisering av selskapets risikostyring.

B.1.1 Rammeverk for risikostyring

Selskapets rammeverk for risikostyring er bygget opp omkring en modell med tre forsvarslinjer:

Første forsvarslinje: Leder av forretnings- og støtteområdene har ansvaret for den daglige risikostyringen. De skal til enhver tid påse at risikostyringen og risikoeksponeringen er innenfor de rammer og overordnede styringsprinsipper som er besluttet av styret eller administrerende direktør.

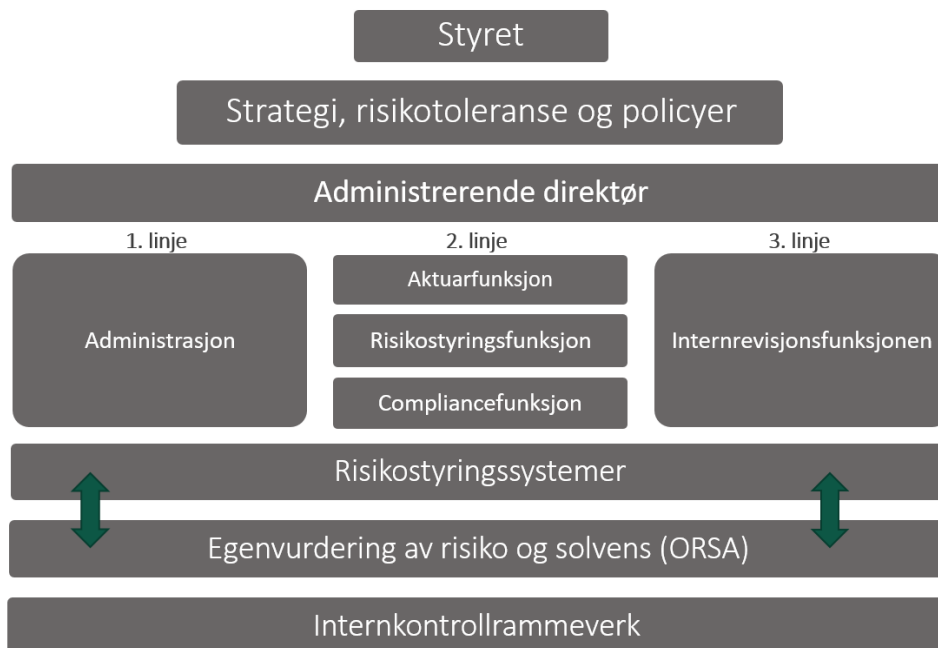
Andre forsvarslinje: Kontrollfunksjonene består av aktuarfunksjonen, compliancefunksjonen og risikostyringsfunksjonen med tilhørende ansvarsområder. Som andre forsvarslinje skal funksjonene understøtte styret og ledelsens ansvar.

Tredje forsvarslinje: Internrevisjonen overvåker at risikostyring og internkontroll er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt.

Det er førstelinjes ansvar å sikre overholdelse av gjeldende regelverk, videre er det styrets og ledelsens ansvar å fatte konklusjoner og iverksette tiltak med bakgrunn i kontrollfunksjonenes funn.

Kontrollfunksjonene i Fremtind er organisert under forretningsområdet Risiko og kontroll og har direkte rapporteringslinje til selskapets styre og ledelse.

Det er selskapets medarbeidere som utøver den daglige risikostyringen. Det er etablert rutiner og prosessbeskrivelser som skal veilede medarbeiderne i utøvelsen av arbeidsoppgavene. Videre er det etablert kontrollsystemer som skal bidra til å redusere risiko for at det gjøres feil.

Figur 1: Rammeverk for risikostyring

B.1.2 Roller og ansvar

Styret har det overordnede ansvaret for selskapets system for risikostyring og internkontroll. Styret fastsetter strategi, selskapets risikotoleranse og risikotoleranse, samt policyer og rammeverk for risikostyringssystemet i selskapet. Selskapets fire kontrollfunksjoner består aktuarfunksjonen, risikostyringsfunksjonen, compliancefunksjonen, samt en internrevisjonsfunksjon. Kontrollfunksjonene er organisert uavhengig av driftsrelaterte oppgaver. Videre er det etablert ulike komiteer for blant annet å sikre betryggende prosesser knyttet til selskapets risikostyring. Nedenfor gjengis ansvarsforhold knyttet til systemet for risikostyring samt hensikten med de ulike komiteene.

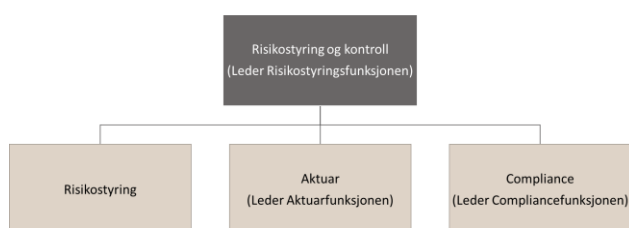
Administrerende direktør (CEO)

Administrerende direktør har ansvaret for å:

- Etablere målsetninger for risikostyringen som er i samsvar med virksomhetens vedtatte risikotoleranse og kapitalmål
- Ivareta og følge opp at det er etablert en forsvarlig risikostyring etter retningslinjer fastsatt av styret
- Ivareta og følge opp selskapets risikostatus og risikoutvikling mot vedtatte risikostrategiske måltall og forretningsstrategi
- Ivareta og følge opp at risikostyringen blir dokumentert, gjennomført og overvåket på en forsvarlig måte
- Håndtere risiko gjennom risikomåling, analyser og vurderinger, samt handlingsplaner
- Sikre at rapporteringsplikten til styret er i samsvar med lover, forskrifter, vedtekter og prinsipper
- Iverksette passende informasjonstiltak, slik at ansatte i virksomheten kan ivareta sitt ansvar
- Implementere og gjennomføre vedtatte tiltak i organisasjonen

Kontrollfunksjonene i Fremtind

Selskapets kontrollfunksjoner er organisert i forretningsområdet Risikostyring og kontroll som ledes av CRO.

Figur 2: Organisering av selskapets kontrollfunksjoner

Aktuarfunksjonen

Aktuarfunksjonen har ansvar for å:

- Koordinere beregning av forsikringstekniske avsetninger
- Vurdere tilstrekkeligheten av de forsikringstekniske avsetningene
- Vurdere tilstrekkeligheten og kvaliteten av data som inngår i beregning av de forsikringstekniske avsetningene
- Uttale seg om selskapets retningslinjer for tegning av forsikring
- Uttale seg til om tilstrekkelighet i reassuransprogrammet
- Bidra til effektiv gjennomføring av selskapets risikostyringssystem

Aktuarfunksjonen utarbeider minst en gang i året en rapport til styret og ledelsen i selskapet som dekker ansvarsområdene til aktuarfunksjonen.

Risikostyringsfunksjonen

Risikostyringsfunksjonen har ansvar for å:

- Koordinere og utøve kontroll med risikostyringsaktiviteter og kjerneprosesser innenfor risikostyring
- Måle og vurdere den overordnede risikosituasjonen
- Påse at det eksisterer prosesser for å identifisere fremtidige risikoer
- Støtte styret og administrasjonen med å etablere og gjennomføre en effektiv risikostyring, herunder utarbeide ad-hoc analyser
- Overvåke risikostyringssystemet
- Utarbeide plan over risikostyringsaktiviteter
- Videreutvikle rammeverk og system for risikostyring
- Ha et helhetlig syn på den risikoen selskapet påtar seg
- Rapportere på selskapets risikoer til administrerende direktør, ledelsen og styret, slik at de kan ivareta sitt ansvar
- Rapportering av selskapets kapitalstatus, herunder stresstester, til myndighetene og selskapets ledelse
- Gjennomføre og utvikle ORSA prosessen etter retningslinjer fra styret
- Utarbeide risikorapporter til styret og ledelsen

Compliancefunksjonen

Compliancefunksjonen er ansvarlig for at:

- Nytt regelverk eller endringer i eksisterende regelverk fanges opp og kommuniseres til gjeldende ansvarsområder i selskapet
  - Effektive prosesser for etterlevelse av gjeldende regelverk som er etablert følges opp
  - Det gjennomføres kontroller av etterlevelse
  - Det etableres et hendelsesregister
  - Complianceforhold rapporteres til administrerende direktør, styret og til compliancefunksjonen i SpareBank Gruppen AS (morselskapet)
  - Det gjennomføres lederbekreftelse/internkontrollgjennomgang
  - Det utarbeides en plan over complianceaktiviteter
  - Det etableres og gjennomføres et complianceforum hvor complianceansvarlige fra de ulike forretningsområder møtes.

Internrevisjonsfunksjonen

Internrevisjonen er en uavhengig kontroll- og rådgivningsfunksjon som skal bidra til at organisasjonen på en effektiv og tilfredsstillende måte når sine mål. Internrevisjonen utføres på oppdrag av styret og utføres av en ekstern aktør. Internrevisjonen gir råd til ledelsen om selskapets risikostyring og rapporterer direkte til styret.

Styret har vedtatt en instruks for internrevisjonens arbeid. I henhold til denne instruksen skal det årlig utarbeides en revisjonsplan for selskapet. Formålet med den årlige internrevisjonsplanen er å sikre at internrevisjonen kan gi en dekkende vurdering av selskapets governance, risikostyring, compliance og internkontroll slik instruksen for internrevisjonen og regulatoriske krav krever. Dette krever at alle risikofylte områder gjennomgås planmessig. Videre skal internrevisjonsplanen sikre at den ivaretar styrets behov.

Gjennom internrevisjonens årsplan implementeres styrets føringer i instruks for internrevisjonen. Internrevisjonsplanen skal gi styret nødvendig grunnlag til å kunne ta beslutninger knyttet til internrevisjonens prioriteringer, ressursbruk og kompetanse. Revisjonsplanen inneholder derfor en beskrivelse av hvilke internrevisjonsaktiviteter og prosjekter som prioriteres, ressursomfang og en presentasjon av internrevisjonsteamet, deres kompetanse og erfaringsbakgrunn.

Revisjonsplanen utarbeides hvert år basert på internrevisjonens risikovurdering, samt mottatte innspill fra ledelsen. Planen skal sikre at sentrale risikoer og utfordringer i forhold til virksomhetens mål og strategier er dekket.

Internrevisjonen utfører en rekke revisjonsprosjekter hvert år, hvor det utarbeides en rapport for hvert prosjekt som gjengir de vesentligste funn og anbefalinger. Funnene og anbefalingene følges opp av selskapet i et eget risikostyringsverktøy.

B.1.3 Forum og komiteer

Risiko og compliancekomité

Risikostyringskomite (RCK) har som formål å sikre god og enhetlig styring av markeds-, likviditets-, operasjonell-, compliance- og forsikringsrisiko i selskapet. RCK diskuterer blant annet risikostyringsstrategier, balansestyring, kontrollaktiviteter og compliance. RCK skal bidra til å sikre at etablerte handlingsregler er i overensstemmelse med selskapets risikotoleranse. Komiteen skal bidra til å sikre fremdrift i implementering av nye/endrede lover i organisasjonen. Komiteen avholder månedlige møter, alle saker vedrørende risikostyring og compliance av vesentlig karakter skal behandles i komiteen før sakene løftes til selskapets ledelse og styre.

RCK består av deltagere fra kapitalforvaltning og regnskap, aktuar, risikostyring, compliance og produktmiljøene.

Risikokomite Store Kunder

For forsikringsrisikoer med samlet forsikringssum for Brann/kombinert på 700 mill. kroner og over, så er rutinen at for å kunne gi tilbud på forsikringer at dette må godkjennes av Risikokomite Store Kunder.

Komiteen består av leder reassurans, leder produkt og pris, leder salg større kunder, leder underwriting og ansvarlig underwriter.

Pris og Produkt forum (PP)

Forumet er et beslutende forum for pris og produkt. Hensikten er å sikre innfrielse av selskapets produktlønnsomhetsmål og å støtte selskapets strategi og ambisjon.

PP består av områdeledere og mellomledere for henholdsvis Privatmarked, Bedriftsmarked, SMB, produktavdelinger, innovasjon og partnere. Ansvarlig for aktuarfunksjonen, risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen har møterett.

Compliance og sikkerhetsforum i SB1G med datterselskap

Formålet med compliance og sikkerhetsforum i SB1G med datterselskap er å koordinere samarbeidet knyttet til risikostyring samt gjennomgå status vedrørende risiko for selskapet. Videreutvikling av risikostyringsområdet diskuteres også. Compliance-ansvarlige i hvert datterselskap samt compliance-ansvarlig i SB1G møter i forumet. Forumet avholder kvartalsvise møter.

Revisjonsutvalg

Det avholdes møter i Revisjonsutvalget i forkant av selskapets styremøter. Utvalget består av tre styremedlemmer, hvorav en leder utvalget. Administrerende direktør og CFO er i tillegg Rapport om solvens og finansiell stilling (SFCR)

representert. Revisjonsutvalget har som formål å være et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for selskapets styre i saker som gjelder finansiell informasjon. Utvalget skal sørge for at risiko- og kapitalstyringen støtter opp under selskapets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig kapitalforvaltning.

Risikoutvalg

Det avholdes møter i Risikoutvalget i forkant av selskapets styremøter. Utvalget består av tre styremedlemmer, hvorav leder utvalget. Administrerende direktør og CRO er i tillegg representert. Risikoutvalget har som formål å være et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for selskapets styre i saker som gjelder overvåking av finansiell informasjon, selskapets internkontroll og risikohåndtering. Utvalget skal sørge for at risiko- og kapitalstyringen støtter opp under selskapets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig kapitalforvaltning.

B.1.4 Godtgjøring

Fremtind har et eget godtgjørelsesutvalg. Godtgjørelsesordningen skal revideres og godkjennes av styret minst en gang i året. Fremtind har kun fastlønn og ikke variabel godtgjørelse.

Ved fratredelse initiert av selskapet og før oppnådd pensjonsalder, har administrerende direktør avtale om etterlønn i 12 måneder etter avtalt oppsigelsesperiode på 6 måneder. Administrerende direktør har rett til førtidspensjon tilsvarende 70 % av årslønn fra fylte 62 år til 67 år. Det foreligger ingen forpliktelser overfor styrets leder til å gi særskilt vederlag ved opphør eller endring av vervet. Det foreligger ingen avtaler om bonus, overskuddsdeling, opsjoner og lignende til fordel for leder av styret.

B.2 Krav til egnethet

Selskapet har etablert retningslinjer for egnethetsvurdering av personer som innehar sentrale funksjoner for å sikre at foretaket styres på en effektiv og profesjonell måte. Å være egnet vil si at vedkommende innehar tilstrekkelig relevant kompetanse for å kunne ivareta funksjonens ansvar. Krav til kompetanse for de ulike kontrollfunksjonene er definert gjennom egne policyer for de ulike funksjonene.

I retningslinjene for egnethet er det oppgitt hvem som er ansvarlig for å utføre egnethetsvurderingene for de ulike sentrale funksjonene. Det er videre beskrevet prosess og ansvarsfordeling for forhåndsvurdering, meldeplikt, oppbevaring og oppfølging for egnethetsvurderinger.

Selskapets HR-funksjon er utførende, og støtter styrets leder, og administrerende direktør i arbeidet med egnethetsvurderinger av sentrale funksjoner som er oppgitt i retningslinjene.

B.3 Risikostyringssystemet

B.3.1 Risikostyringssystemet i Fremtind

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig risikostyringsprosess er den bygget opp omkring seks elementer:

1. Risikostyringsstrategier
2. Kontrollmiljøet
3. Risikoidentifikasjon
4. Risikoanalyse
5. Overvåking / oppfølging
6. Rapportering

De seks hovedelementene som utgjør risikostyringsprosessen i selskapet inngår som en del av selskapets prosess for egenvurdering av risiko og solvens – ORSA.

B.3.1.1 Risikostyringsstrategier

Risikostyringen skal sikre at selskapet styrer risikoene det står overfor i samsvar med styrevedtatte prinsipper, slik at samlet risikoeksponering er i tråd med styrets overordnede risikotoleranse. Risikostyringsstrategiene skal:

- Gjenspeile selskapets overordnede mål og strategier
- Være en integrert del av selskapets løpende aktiviteter
- Stå i forhold til selskapets risikobærende evne og risikotoleranse

Følgende legges til grunn ved valg av kontroll- og styringstiltak:

- Det skal foreligge en oppdatert dokumentasjon over hvilke kontroll- og styringstiltak som er etablert med henvisning til eventuelle instruksjoner, fullmakter og arbeidsbeskrivelser.
- Ved endringer eller introduksjon av nye produkter og rutiner av vesentlig betydning skal det foreligge en dokumentasjon over hvilke kontroll- og styringstiltak som er etablert med henvisning til eventuelle instruksjoner, fullmakter og arbeidsbeskrivelser før dette igangsettes.
- Ved etablering av kontroll- og styringstiltak bør det legges til grunn en kostnads- og nytteberegning der den relative kostnaden for innføringen av kontroll- og styringstiltakene skal vurderes opp mot den fremtidige nytten av tiltakene.

B.3.1.2 Kontrollmiljøet

Kontrollmiljøet i selskapet omfatter menneskene i organisasjonen (deres individuelle egenskaper og integritet, verdigrunnlag og etikk), organiseringen av selskapet, ledelsesfilosofi og lederstil (eksempelvis dynamisk styring). God risikostyring krever et solid kontrollmiljø. Følgende prinsipper skal legges til grunn:

- **Verdigrunnlag / etiske retningslinjer:** Det skal være etablert et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som skal være godt kommunisert i hele organisasjonen.

- **Personalpolitikk / kompetanse:** Personalpolitikken skal gi informasjon om de forventninger som stilles til den enkelte ansatte når det gjelder integritet, etisk adferd og kompetanse. Ved rekruttering av medarbeidere skal selskapet prioritere faglig og personlig egnethet i forhold til den stillingen som skal besettes.
- **Kontroll- og styringsstruktur:** Styring og kontroll omfatter alle prosesser og kontrolltiltak som er iverksatt av selskapets ledelse for å sikre en effektiv forretningsdrift og gjennomføring av selskapets strategier. Selskapet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll.

B.3.1.3 Risikoidentifikasjon

For å kunne nå selskapets vedtatte målsettinger og strategiske utvikling er det en forutsetning at styret og ledelsen kjenner selskapets risikobilde, slik at det kan velges målrettede risikostyringsstrategier. Grunnlaget for selskapets risikobilde dannes gjennom risikoidentifikasjon. Prosessen for risikoidentifikasjon er framoverskuende og en integrert del av selskapets strategiprosess. Risikoidentifikasjonen skal dekke alle vesentlige risikoer selskapet står overfor. Risikoidentifisering oppsummeres i den årlige egenvurderingen av risiko og solvens (ORSA). Egenvurdering skal bidra til å:

- Øke fokuset på risikoer selskapet står overfor, og fremme mulige tiltak for å redusere uønsket risiko
- Sikre at samtlige avdelinger involveres i identifisering av risikoer, og arbeidet med risikoreduserende tiltak

Ved endringer eller etablering av nye produkter og rutiner av vesentlig betydning skal det gjennomføres en risikoidentifikasjon og risikovurdering før disse tilbys eller etableres.

B.3.1.4 Risikoanalyse

Risikoanalyse danner grunnlaget for hvordan selskapet skal forstå og styre risikoene. Dette betyr blant annet at alle vesentlige risikoer i størst mulig grad skal kvantifiseres. Kvantifiseringen skal være basert på anerkjente metoder for måling av risiko.

Kvantifisering av alle risikogrupperne nedenfor, og en oppsummerende diskusjon av risikoene skal inngå i selskapets årlige ORSA-prosess hvor Pilar 1 og Pilar 2 beregninger ligger til grunn:

- Markeds- og motpartsrisiko
- Forsikringsrisiko
- Likviditetsrisiko
- Operasjonell risiko
- Compliancerisiko
- Strategisk og forretningsmessig risiko

For å sikre at resultatene fra kvantifiseringen av risiko er hensiktsmessige utføres også sensitivitets- og scenarionalyser.

Fremgangsmåter for risikoanalysene er beskrevet i policy for hver enkelt risikokategori samt policy for egenvurdering av risiko og solvens.

B.3.1.5 *Oppfølging og overvåking*

Risikostyringsprosessen følges opp løpende. Oppfølgingen av de største og viktigste risikoene skal være del av den løpende virksomheten. I tillegg skal ledelsen og internrevisjonen utføre periodiske evalueringer. Formålet med oppfølgingen er å vurdere hvor effektiv prosessen for risikostyring er over tid, samt sikre at nødvendige handlinger eller endringer blir gjennomført.

Selskapets beredskapsplan for oppfølging av solvensmargin er bygget opp omkring ulike nivåer på solvensmargin med hensyn til vurdering av alvorlighetsgrad med tanke på avvik mellom kapitalnivå og faktisk kapitalbehov.

B.3.1.6 *Rapportering*

Risikorapporteringen har som formål å sikre at alle relevante organisasjonsnivåer har tilgang på tilstrekkelig, pålitelig og relevant risikoinformasjon. Dette skal sikre at alle organisasjonsnivåer har en oversikt over aktuell risikoeksponering og eventuelle svakheter i risikostyringsprosessen. Rapporteringen skal danne grunnlaget for den videre oppfølgingen og overvåkingen av risikoeksponeringen og risikostyringsprosessen i selskapet.

Resultatet fra selskapets risikostyringsprosesser rapporteres kvartalsvis til styret og ledelsen.

B.3.2 **Risikostyringsfunksjonen**

Sammen med de øvrige kontrollfunksjonene inngår Risikostyringsfunksjonen i Fremtind sin modell med tre forsvarslinjer. Risikostyringsfunksjonen er organisert i forretningsområdet Risikostyring og Kontroll. Funksjonen er uavhengig fra løpende driftsrelaterte oppgaver, men har møterett i viktige beslutningsfora i selskapet.

Risikostyringsfunksjonen har oppgaver knyttet til å koordinere og utøve kontroll med selskapets risikostyringsaktiviteter og kjerneprosesser innenfor risikostyring, påse at det eksisterer prosesser for å identifisere fremtidige risikoer, videreutvikle rammeverk og system for risikostyring og gjennomføre og utvikle selskapets ORSA-prosess.

Gjennom måling og vurdering av den overordnede risikosituasjonen overvåkes selskapets totale risikobilde. Risikostyringsfunksjonen arbeider systematisk og risikobasert etter risikostyringsfunksjonens egen årsplan. Årsplanen behandles årlig av selskapets styre og det rapporteres kvartalsvis status på sentrale risikoer til ledelse og styret.

B.3.3 **Egenvurdering av risiko og solvens**

Egenvurderingen av risiko og solvens (ORSA) består av en fastsatt prosess for å definere, vurdere og styre selskapets

risiko og solvensposisjon. Prosessen skal gjennomføres minst en gang i året eller ved vesentlig endring i selskapets risikoprofil. Hovedformålet med ORSA-prosessen er å fastsette selskapets faktiske kapitalbehov og mål i forhold til selskapets spesifikke risikoprofil og risikotoleranse. Risikotoleransen skal gi uttrykk for ønsket risikonivå for at selskapet skal tåle ventede og uventede tap, hensyntatt selskapets strategier, forretningsplaner og risikoeksponering.

ORSA er helheten av de prosesser og prosedyrer som benyttes for å:

- Identifisere, vurdere, overvåke, styre og rapportere risikoer som selskapet er eller kan bli eksponert for
- Vurdere om kapital situasjonen er tilstrekkelig for å sikre at solvenskapitalkravet overholdes til enhver tid

ORSA er integrert som en del av selskapets risikostyringssystem og inngår i strategiske beslutninger. Dette for å sikre effektiv risikostyring og integrasjonen mellom strategier, risikostyring og kapitalplanlegging, og vil bidra til økt forståelse av selskapets risikoeksponering.

ORSA-prosessen sikrer at selskapets styre og ledergruppe har en høy bevissthet rundt de risikoer som selskapet er eksponert mot, samt kontroll over tåleevnen selskapet har for å motstå eventuelle tilbakeslag/finansielle krisesituasjoner. Resultatene fra ORSA-prosessen samles til en ORSA-rapport som rapporteres årlig og godkjennes av selskapets styre.

Styret i Fremtind har det overordnede ansvaret for ORSA i selskapet og legger premissene for gjennomføringen.

Risikostyringsfunksjonen har hovedansvaret for å koordinere gjennomføring av prosessen herunder gi styret nødvendig og tilstrekkelige beslutningsinformasjon.

ORSA-prosessen kan sees på som en løpende risikostyringsprosess som pågår gjennom året, og omfatter alle vesentlige elementer knyttet til selskapets risikostyring og internkontroll.

B.4 Internkontrollsystem

Selskapet har et omfattende internkontrollsystem som inkluderer risikoworkshop i ledergruppen og i de ulike forretningsområdene, stikkprøvekontroller av viktige arbeidsprosesser, revisjoner, hendelsesrapportering og et system for oppfølging av forbedringstiltak. I tillegg gjennomfører selskapet en internkontroll årlig for å bekrefte kvaliteten på etablerte prosesser og kontrolltiltak (lederbekreftelsen).

Selskapet gjennomfører årlig en egenvurdering av styring og kontroll i forbindelse med internkontrollprosessen. Det skal årlig gjennomføres en risikokartlegging i forretningsområde hvor fokuset er å identifisere samt vurdere sentrale risikoer for den enkelte enheten. På bakgrunn av gjennomgangen utarbeides relevante tiltak som følges opp løpende gjennom året. Risikoene følges opp gjennom året og status rapporteres kvartalsvis til styret. I tillegg vil det gjøres en vurdering av administrativ risiko, som inkluderer det operative arbeidet med risikoidentifikasjon, risikovurdering, gapanalyse, og tiltaksidentifisering. Vurderingene gjøres med særlig fokus på å avdekke svakheter i kontrollmiljøet, mangler i innarbeidede kontrolltiltak, mangler i kompetanse og sentrale IT-risikoer. Internkontrollen rapporteres hovedsakelig gjennom den årlige lederbekreftelsen, og det enkelte forretningsområdets arbeid med tiltak følges opp gjennom året av risikostyringsfunksjonen (leder for operasjonell risiko).

Det gjennomføres også en kartlegging av kvaliteten i sentrale IT-prosesser. Formålet er å kartlegge hvorvidt selskapet oppfyller offentlige pålegg som har basis i Finanstilsynets IKT forskrift, samt Personopplysningsloven med tilhørende forskrifter. Gjennomgangen baseres på COBITs 34 beskrevne IT-prosesser og gjennomføres ved at de mest forretningskritiske systemer angis i rangert orden. Risikovurderingen gjennomføres basert på IT-systemenes tilstand samt etablerte kontrolltiltak rundt systemet. En vurdering av etterlevelse av personopplysningslovens IKT krav inngår i gjennomgangen.

Alle vesentlige oppfølgingspunkter fra internkontrollprosessen og revisjonsrapporter følges opp og dokumenteres.

Compliancefunksjonen

Compliancefunksjonen inngår i selskapets modell med tre forsvarslinjer og er plassert som en andrelinjefunksjon sammen med de øvrige kontrollfunksjonene. I utøvelsen av sine daglige oppgaver er compliancefunksjonen uavhengig av ledelse og andre virksomhetsområder i selskapet. Andre funksjoner i selskapet kan ikke instruere compliancefunksjonen om hvordan oppgavene skal utføres og hvordan funksjonen skal allokere sine ressurser med hensyn til hvilke deler av selskapet funksjonen til enhver tid skal kontrollere.

Compliancefunksjonen har oppgaver knyttet til kontroll av selskapets etterlevelse, jevnlig vurderinger av etablerte

rutiner og retningslinjer, og forebyggende råd og veiledning om selskapets forpliktelser knyttet til de rettslige rammebetingelsene som regulerer virksomheten. Compliancefunksjonen påser og bidrar til at selskapets interne kontrollsystemer og rutiner sikrer en forskriftsmessig, forsvarlig og effektiv drift. Gjennom stikkprøvekontroller, råd og veiledning bidrar compliancefunksjonen til å avdekke risikoområder som bør forbedres.

Compliancefunksjonens aktiviteter og ressursallokering er vurdert ut fra en risikovurdering basert på risikoworkshops i selskapets forretningsområder, tidligere erfaringer og funn, internrevisjonens rapporter, lederbekreftelse og internkontrollgjennomgang. Compliancefunksjonen har møterett i viktige beslutningsfora.

Compliancefunksjonen har en direkte rapporteringslinje til selskapets styre og ledelse. Det utarbeides kvartalsvise rapporter som fremlegges for selskapets styre og ledelse.

B.5 Internrevisjonsfunksjon

Internrevisjonen er en uavhengig funksjon som bekrefter, gir råd om risikostyring, internkontroll, eierstyring og selskapsledelse. Policy for internrevisjonsfunksjonen er gjenstand for årlig revidering i selskapets styre.

Internrevisjonens mandat er å gi en uavhengig vurdering av kvaliteten og effektiviteten av selskapets governance, risiko- og kapitalstyring og internkontroll, samt etterlevelse av relevante lover og forskrifter. Internrevisjonen er ansvarlig for å utarbeide en årsplan over ønskede revisjonsprosjekter, og er utarbeidet i tett dialog med administrasjonen i Fremtind. Internrevisors risikovurdering er beskrevet nedenfor. Videre er det definert kompetanse- og ressurskrav for funksjonen for å sikre en velfungerende kontrollfunksjon.

Internrevisjonsfunksjonen er ytterligere omtalt i B.1.2.

B.6 Aktuarfunksjon

Aktuarfunksjonen er en uavhengig kontrollfunksjon med ansvar for aktuarfaglige oppgaver. Funksjonens hovedansvar omfatter:

- Vurdering av pålitelighet og tilstrekkelighet i de forsikringstekniske avsetninger til Solvens II
- Vurdering av retningslinjer for tegning av forsikring
- Vurdering av tilstrekkelighet i reassuranseprogrammet
- Bidra til risikostyring

Aktuarfunksjonen utarbeider minst en gang pr. år en skriftlig rapport som fremlegges for styret og ledelsen. Rapporten Rapport om solvens og finansiell stilling (SFCR)

dokumenterer alle oppgaver som aktuarfunksjonen har utført foregående år, og resultatene av dem. I tillegg skal rapporten påpeke mangler og gi anbefaling om hvordan disse kan utbedres.

Aktuarfunksjonen er ytterligere omtalt i B.1.2.

B.7 Utkontraktering

Med utkontraktering menes selskapets bruk av eksterne aktører til å få utført arbeidsoppgaver som omfattes av selskapets virksomhet, og som kunne vært utført av selskapet selv. En tjeneste eller funksjon som utkontrakteres til en ekstern aktør vil være av en gitt varighet og omfang, og skal være regulert i en avtale. Fremtind er selv ansvarlig for alle utkontrakterte tjenester og funksjoner.

Selskapet har utarbeidet en egen policy for utkontraktering. Det fremgår av policyen at Fremtind skal ha en effektiv prosess som skal sikre tilfredsstillende etterlevelse av regelverk, og at selskapet ikke påføres tap eller sanksjoner som følge av ekstern aktørs brudd på avtaler og regler knyttet til utkontraktering. Dette skal skje gjennom:

- Et tydelig definert ansvarsforhold for alle utkontrakterte tjenester/system .
- Avtaler med leverandører som er tydelige i forhold til ansvar og forventning, samt muliggjør innsyn, og sanksjoner i tilfelle brudd.
- Å sikre at leverandøren har etablert tilfredsstillende internkontrollsystemer, herunder beredskapsplaner.
- En effektiv og sikker rapportering av nødvendig data fra leverandøren til Fremtind.
- En effektiv prosess for å følge opp og rapportere etterlevelsen av avtalen.

Etterlevelsen av policyen og eksternt regelverk kontrolleres i henhold til de tre forsvarslinjer.

Selskapets ansvarlige ressurs for utkontraktering har ansvaret for å sikre at selskapet har et effektivt og forsvarlig rammeverk for utkontraktering.

Tabellen under viser de mest vesentlige utkontrakterte funksjoner og oppgaver.

Tjenesteyter	Utkontrakterte funksjoner/ oppgaver
Sparebank 1 Gruppen (Norge)	Personvernombud*
Sparebank 1 Gruppen (Norge)	Intern drift og fellestjenester
Sparebank 1 Gruppen (Norge)	Konsernjuridisk
Sparebank1 Utvikling (Norge)	Sikkerhet*
Sparebank1 bankene (Norge)	Distribusjon
DNB Bank ASA (Norge)	Distribusjon
LO (Norge)	Distribusjon
Norsk sykepleierforbund (Norge)	Distribusjon
Northern Trust (Storbritannia)	Fonds-administrasjon
EY (Norge)	Internrevisjon

Tabell 4: Utkontraktering

*Fra 2020 vil Fremtind etablere et eget personvernombud og en egen ressurs for å ivareta sikkerhet. Utkontrakteringen av disse tjenestene vil derfor opphøre.

B.8 Andre opplysninger

Informasjonen i kapittel B gir et korrekt og hensiktsmessig bilde av selskapets system for risikostyring og internkontroll gjennom perioden.

C. Risikoprofil

Selskapets risikostyring skal bidra til trygghet for kunden, i tillegg til å gi god avkastning for eier innenfor et akseptabelt risikonivå. Risikonivået skal stå i samsvar med selskapets risikotoleranse. God risikostyring innebærer styring og kontroll av risikobildet i alle prosesser og ledd i virksomheten. Selskapets interne og eksterne kontrollaktiviteter skal sikre at definerte risikogrenser overholdes og at eksisterende risikobilde er godt kommunisert i organisasjonen.

Beregning av selskapets risiko gjøres i henhold til solvens II-regelverket. Selskapet beregner kapitalkravet etter standardformelen. Selskapets risikoprofil består av undermodulene gitt i regelverket, og er videre behandlet i dette kapitlet.

Tabell 5 viser oppbygningen av selskapets kapitalkrav pr. 31.12.19. Forsikringsrisiko, bestående av skadeforsikring og helseforsikring, er omtalt i C.1 og utgjør totalt 55 prosent av selskapets kapitalkrav. Markedsrisiko utgjør 37 prosent og er omtalt i C.2. Motpartsrisiko omtales i C.3 og operasjonell risiko i C.5. I tillegg omtales likviditetsrisiko i kapittel C.4, og andre vesentlige risikoer i kapittel C.6.

	Kapitalkrav
Skadeforsikringsrisiko	2 328
Helseforsikringsrisiko	313
Markedsrisiko	1 758
Motpartsrisiko	130
Diversifisering	-1 155
Basiskrav til solvenskapital (BSCR)	3 374
Operasjonell risiko	260
Utsatt skatt (tapsabsorberende evne)	-783
Krav til solvenskapital (SCR)	2 851

Tabell 5: Oppbygging av kapitalkrav (tall i mill. kroner)

C.1 Forsikringsrisiko

Forsikringsrisiko omfatter de risikoene som selskapet er eksponert for gjennom sin forsikringsvirksomhet. Disse fordeler seg på følgende risikokategorier.

Figur 3: Forsikringsrisiko

Selskapet er eksponert mot både «helseforsikring lik skadeforsikring» og «skadeforsikring».

Premierisiko

Premierisiko er en fremoverskuende risiko og gjelder fremtidig eksponering, fremtidige skader og tilhørende kostnader. Eksponeringen er knyttet til uavløpt risiko for kontrakter som allerede er tegnet og fra fremtidige tegnede kontrakter.

Premierisiko omfatter risikoen for at premien ikke er tilstrekkelig til å dekke fremtidige skader og kan oppstå som følge av usikkerheter i premienivå, skadefrekvens, gjennomsnittsskade, tidspunkt for erstatningsutbetalinger eller administrasjonskostnader.

Reserverisiko

Reserverisiko er risikoen for at erstatningsavsetningene ikke er tilstrekkelig til å dekke skader som har inntruffet og tilhørende kostnader. Reserverisiko reflekterer usikkerhet til både inntruffne, men ikke rapporterte skader (Incurred But Not Reported/IBNR), og rapporterte, men ikke endelig oppgjorte skader (Reported But Not Settled/RBNS).

For en portefølje av forsikringskontrakter hvor det benyttes sannsynlighetsteori ved beregning av pris og forsikringstekniske avsetninger, er en av de største risikoene selskapet står overfor i forbindelse med forsikringskontrakter at de faktiske erstatningsbeløpene overstiger de beløp som er avsatt til å dekke erstatningene. Forsikringshendelser rammer tilfeldig, og de observerte antall hendelser og erstatningsbeløp vil som en naturlig følge av dette variere fra år til år i forhold til det nivå som er beregnet ved statistiske teknikker.

Premierisiko og reserverisiko behandles i samme beregning som illustrert i Figur 3.

Avgangsrisiko

Avgangsrisiko oppstår når det er avvik mellom faktisk og forventet avgang og er risikoen for tap som følge av dette. Risikoen er knyttet til at forsikringsavtaler med forventet lønnsomhet i større grad en forventet avsluttes før hovedforfall.

Katastroferisiko

Katastroferisiko er knyttet til naturkatastrofe og menneskeskapte katastrofer. Naturkatastroferisiko defineres som risiko for tap som følge av ekstreme eller irregulære naturskadehendelser. Risiko for menneskeskapte katastrofer er knyttet til ekstreme og irregulære hendelser som terror, eksplosjon/brann, pandemi, masseulykke, samt risiko knyttet konsentrasjon av forsikringstagere.

Sensitivitetsanalyse forsikringstekniske resultat og egenkapital

I tabellen under vises påvirkningen på resultat og egenkapitalen (før skatt) av 1 prosent endring i brutto opptjent premie og 1 prosentpoeng endring i Combined Ratio for egen regning. Combined Ratio er det mest brukte kriteriet for å måle lønnsomhet innen skadeforsikring. En endring i Combined Ratio kan skyldes en endring i skadefrekvens, erstatningsnivå og/eller administrasjonskostnader.

Resultateffekt før skatt (f.e.r)		Effekt i MNOK
1 prosentpoeng endring i Combined Ratio	Privat	+/- 75,3
1 prosentpoeng endring i Combined Ratio	Bedrift	+/- 4,2
1 prosentpoeng endring i premienivå		+/- 84,8

Tabell 6: Sensitivitetsanalyse

Forsikringsrisiko – risikoreduksjonsteknikker

Selskapet styrer forsikringsrisikoen gjennom selskapets fastsatte tegningsregler innenfor definerte områder, og gjennom gjenforsikringsavtaler. Gjenforsikring (også omtalt som reassurance) er en forsikringsavtale som beskytter selskapet mot store erstatningskrav. Disse avtalene er gjenstand for årlig fornyelse. Selskapets nivå på egenregning (tilsvarende egenandel for gjenforsikring) vedtas av styret i henhold til selskapets risikotoleranse.

Fremtind kjøper felles naturskadereassurance gjennom norsk naturskadepool. Egenregningen er på 1,5 mrd. kroner, hvorav selskapets andel av egenregningen utgjør 201,1 mill. kroner. Dette beløpet er det ikke kjøpt ekstra reassurance for, men det eksponeres mot selskapets naturskadepool som pr. 31.12.2019 var på 1 043 mill. kroner.

C.2 Markedsrisiko

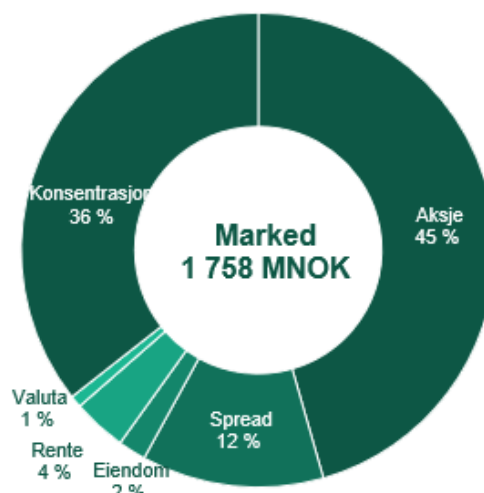
Markedsrisiko består av risiko knyttet til negativ verdiutvikling i aksjer, renter, eiendom, og ufordelaktig utvikling i kredittmarginer (spread), valutaeksponering i tillegg til konsentrasjonsrisiko. I tillegg vil selskapet kunne ha mulighet til å ha en mindre andel av alternative investeringer som for eksempel hedgefond og private equity. Markedsrisiko utgjorde 1 758 mill. kroner pr. 31.12.2019.

De seks risikokomponentene som inngår i beregning av markedsrisiko er beskrevet under:

- **Aksjerisiko:** Risiko knyttet til endring i markedsverdi for posisjoner i egenkapitalinstrumenter, herunder aksjer, aksjefond, kombinasjonsfond, hedgefond, private equity, samt derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Fremtind utfører deler av aksjeinvesteringene ved bruk av diskresjonær forvaltning gjennom direkte eierskap i børsnoterte selskaper.
- **Renterisiko:** Defineres som endring i markedsverdier på selskapets investeringer i obligasjons- og sertifikatmarkedet, samt selskapets forsikringsforpliktelser som følge av endring i markedsrentene.
- **Eiendomsrisiko:** Risiko knyttet til verdiutvikling på selskapets posisjoner i fast eiendom. Eventuelle plasseringer i eiendomsfond som ikke har et vesentlig innslag av lånefinansiering medregnes under vurdering av eiendomsrisiko.
- **Kredittmarginrisiko:** Risiko for endring i markedsverdi på selskapets investeringer i rentepapirer som følge av endring i kredittmarginer for ulike kreditt-rating klasser.
- **Valutarisiko:** Risiko for tap som oppstår som følge av endring i kursen mellom NOK og utenlandske valutaer.
- **Konsentrasjonsrisiko:** Risiko for endring i markedsverdi av aksjer, obligasjoner og eiendom som vesentlig konsentrasjon mot en enkelt motpart. Konsentrasjonsrisiko reflekterer økningen i risiko som følger av manglende diversifisering i investeringene.

Figur 4 viser selskapets markedsrisiko i prosent for de ulike risikokomponentene pr. 31.12.2019. Aksjerisiko er den aktivaklassen med størst kapitalkrav etterfulgt av kredittmarginrisiko (spreadrisiko). Grunnen til at aksjerisiko er så dominerende er at selskapets datterselskap er stresset med 22 prosent og lagt til i kapitalkravet for type 2 aksjer før korrelasjon. Dette gjøres med bakgrunn i at selskapets datterselskap er å betrakte som strategiske aksjeinvesteringer, da de er satt opp som egne aksjeselskap.

Selskapets største andel av obligasjoner er investert i papirer uten kreditt-rating (ikke ratede) fra et godkjent kreditt-ratingbyrå. Andelen består i hovedsak av norske sparebanker som ansees som gode og sikre investeringer. Av selskapets investeringer

Figur 4: Fordeling markedsrisiko

i selskapsobligasjoner utgjør 51 prosent verdipapirer med kreditt-ratingen AAA, AA, og A (inkl. obligasjoner med fortrinnsrett).

Selskapets portefølje anses som differensiert med hensyn på spredning mellom ulike motparter.

Risikoreduksjonsteknikker

Selskapet administrerer investeringsporteføljen i henhold til risikoprofil med de begrensninger selskapets styre fastsetter gjennom risikostrategi og investeringsstrategi knyttet til aktivaklassene. Som ett ledd i å redusere markedsrisikoen benyttes valutasikringsderivater for investeringer i utenlandske verdipapirer. Selskapet skal være tilnærmet 100 prosent valutasikret. Valutaeksponeringen følges opp på løpende basis.

Selskapets renterisiko reduseres ved hjelp av investeringer i obligasjoner med flytende rente slik at disse fungerer som en sikring mot de tekniske avsetningene (forpliktelsene).

Selskapets risikostyringsfunksjon har ansvaret for å overvåke de ovennevnte risikoreducerende tiltakene og effektene.

Markedsrisiko – Forsiktighetsprinsippet

Investeringsporteføljen er investert i samsvar med forsiktighetsprinsippet og er godt diversifisert mellom aktivaklassene og med en god spredning innad i aktivaklassene. Formålet er at ingen enkeltinvesteringer skal kunne dominere avkastning og risiko i porteføljen.

C.3 Kredittrisiko

Motpartsrisiko defineres som risikoen for at selskapets påføres tap som følge av at selskapets motparter ikke innfrir sine forpliktelser ovenfor selskapet. Motpartsrisiko er inndelt i Type 1 og Type 2, hvorav førstnevnte omfatter gjenforsikringskontrakter, derivatmotparter og bankinnskudd mens sistnevnte omfatter fordringer på formidlere og kunder.

Pr. 31.12.2019 utgjorde Type 1-risiko 95 prosent, og Type 2-risiko 5 prosent av selskapets motpartsrisiko.

Motpartsrisiko avhenger i stor del av motpartens kredittrating. Kredittratingen for reassurandører overvåkes kontinuerlig av selskapets reassurandørmeidler. I tillegg utfører Fagsjef Reassuranse en kontroll opp mot Standard & Poor's sin kredittratingdatabase hvert kvartal. Kredittrating på øvrige motparter kontrolleres av selskapets risikostyringsfunksjon.

C.4 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen i selskapet er knyttet til hvorvidt selskapet klarer å betjene forpliktelsene innen forfall uten at det oppstår vesentlige ekstrakostnader. Likviditetsrisiko er også risikoen for ikke å kunne finansiere ønsket vekst og utvikling. Selskapet skal til enhver tid ha nok likviditet til å innfri sine betalingsforpliktelser ved forfall. Samtidig skal likviditetsstyring foregå på en slik måte at finansiell avkastning på investerte midler er tilfredsstillende.

Selskapets risikoreduserende tiltak knyttet til likviditetsrisiko er at selskapet til enhver tid har en tilfredsstillende kapitalbuffer fastsatt ut ifra investeringsstrategi og stresstester. Kapitalbufferen består av kontanter, bankinnskudd, obligasjoner med fortrinnsrett (kredittrating-AAA), pengemarkedsfond og statsobligasjoner (kredittrating-AAA).

Fortjeneste i fremtidige premier

Beregningen av forventet fortjeneste i fremtidige premier, «Expected profits in future premiums» (EPIFP), gjøres på hver homogene risikogruppe og samles i en post. Pr. 31.12.2019 var EPIFP 414 mill. kroner. EPIFP beregnes som differansen mellom de forsikringstekniske avsetningene (uten risikomargin) beregnet i samsvar med direktivet og en beregning av de forsikringstekniske avsetningene (uten risikomargin), der det forutsettes at fremtidig premie ikke mottas. Forutsetningene for beregningen er at fremtidig premie ikke har en annen skade eller kostnadsratio sammenlignet med øvrig premie for den gjeldende bransjen. Tabellen under viser EPIFP premie pr. solvensbransje:

Solvensbransje	EPIFP
Medisinsk behandling	-3
Inntektstap	27
Yrkesskade	0
Motor, ansvar	212
Motor, kasko	0
Sjø, transport og luftfart	3
Brann/kombinert	146
Ansvar	0
Assistanse	29
Diverse økonomisk tap	0
Totalt	414

Tabell 7: EPIFP pr solvensbransje (tall i mill. kroner)

C.5 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Definisjonen omfatter juridisk risiko og compliance risiko. Operasjonell risiko omfatter både utilsiktede og tilsiktede hendelser, og er til stede i hele organisasjonen. Operasjonelle hendelser kan føre til tap i øvrige risikokategorier, slik som for eksempel markeds- og forsikringsrisiko. Operasjonell risiko under standardformelen omfatter ikke risiko relatert til strategiske beslutninger eller omdømmerisiko.

Operasjonell risiko i Pilar 1 pr. 31.12.2019 var på 260 mill. kroner.

C.6 Andre vesentlige risikoer

Gjennom selskapenes individuelle ORSA-prosesser identifiserer selskapet også risiko av mer strategisk og forretningsmessig karakter. Strategisk risiko defineres som risiko for tap som følge av manglende evne til å implementere forretningsplaner, feilvalgte strategiske beslutninger, manglende allokering av ressurser, eller tilpasninger av forretningen til endringer i markedet. Forretningsmessig risiko defineres som risiko for tap som følge av uventede endringer i juridiske rammebetingelser, endringer i eksterne politiske, økonomiske og sosiale forhold.

Strategisk og forretningsmessig risiko har stort fokus i selskapet og følges opp løpende.

C.7 Andre opplysninger

Informasjonen i kapittel C gir et korrekt og hensiktsmessig bilde av selskapets risikoprofil.

D. Verdsetting for solvensformål

I denne delen av rapporten beskrives verdsettelsen av eiendeler, forsikringstekniske avsetninger og andre forpliktelse under Solvens II og regnskapsregelverket.

D.1 Eiendeler

Under Solvens II skal alle eiendeler i balansen verdsettes til en betryggende markedsverdi. I hovedsak medfører dette en endring i verdi for obligasjoner hold-til-forfall, eiendomsdøtre, immaterielle eiendeler i tillegg til en reklassifisering av kundefordringer.

Selskapet har pr. 31.12.2019 en regnskapsmessig verdi for goodwill og immaterielle eiendeler på henholdsvis 1 301 mill. kroner og 962 mill. kroner. Goodwill består av økonomiske fordeler som ikke kan innregnes separat, slik som markedsposisjon, inntekts- og kostnadssynergier, og arbeidsstyrke. I Solvens II-balansen verdsettes goodwill til null. Selskapets identifiserte immaterielle eiendeler er relatert til

kunderelasjoner og distribusjonsavtalen med DNB ASA. For at disse skal kunne verdsettes under Solvens II må eiendelene klart kunne skilles ut for salg, samt at det må eksistere eksempler på tilsvarende transaksjoner i markedet. De immaterielle eiendelene verdsettes derfor til null i Solvens II-balansen. Utsatt skattefordel på 103 mill. kroner fremkommer med bakgrunn i endringer av verdier som følge av overgang til markedsverdier for eiendeler og forpliktelse i Solvens II-balansen.

Selskapets hold-til-forfall-obligasjoner kommer med en ferdig beregnet markedsverdi fra selskapets depotbank. Hold til forfall er en intern klassifisering som medfører at obligasjonene føres til amortisert kost i regnskapet. Pr. 31.12.2019 utgjør forskjellen mellom amortisert kost og markedsverdi 18 mill. kroner. Som følge av at selskapets eiendomsdøtre vurderes til kostpris i morselskapet og til markedsverdi i Solvens II medfører dette en merverdi knyttet til eiendom på 504 mill. kroner.

Derivatene føres ulikt i Solvens II-balansen og regnskapsbalansen, mens nettoverdien vil være identisk. Utover de nevnte

Eiendeler	Regnskap	Solvens II	Differanse
Goodwill	1 301	-	-1 301
Immaterielle eiendeler	962	-	-962
Utsatt skattefordel	-	103	103
Overfinansiering av ytelsesbaserte pensjonsordninger	2	2	-
Investeringer	12 148	12 714	567
Investeringer i tilknyttede foretak (deltakerinteresser)	3 220	3 724	504
Aksjer mv.	222	222	-
Obligasjoner	7 136	7 154	18
Statsobligasjoner mv.	1 739	1 744	5
Foretaksobligasjoner mv.	4 756	4 769	13
Sikrede verdipapirer	640	640	-0
Verdipapirfond mv.	1 154	1 154	-
Derivater	53	97	44
Innskudd annet enn kontantekvivalenter	363	363	-
Utlån	273	273	-
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetninger:	176	135	-42
Skadeforsikring og helseforsikring håndtert som skadeforsikring	176	135	-42
Skadeforsikring ekskl. helseforsikring håndtert som skadeforsikring	176	53	-124
Helseforsikring håndtert som skadeforsikring	-	82	82
Fordringer i forbindelse med direkte forsikring	2 758	0	-2 758
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	66	66	-
Ikke forsikringsrelaterte fordringer	45	45	-
Kontanter og kontantekvivalenter	330	330	-
Øvrige eiendeler	37	37	0
Sum eiendeler	18 099	13 706	-4 393

Tabell 8: Balanse, eiendeler (tall i mill. kroner)

endringene får kundefordringer en vesentlig endring i verdi på eiendelssiden av balansen ved at de reduseres med 2 758 mill. kroner. For kontrakter med terminbetaling innebærer dette en reklassifisering av kundefordringer på eiendelssiden av balansen til premieavsetningen. Differansen må dermed sees i sammenheng med reduksjonen i de forsikringstekniske avsetningene på forpliktelsessiden. Verdien på midler til gode hos reassurandører reduseres med 42 mill. kroner. Dette har sammenheng med verdsettelsen av brutto forsikringstekniske avsetninger. Lavere verdi på brutto forsikringstekniske avsetninger gir samtidig lavere verdi på reassurandørens andel av avsetningene.

D.2 Forsikringstekniske avsetninger

Tabellen under viser brutto forsikringstekniske avsetninger pr. 31.12.2019, basert på Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper:

	Regnskap	Solvens II	Differanse
Erstatningsavsetning	4 583	4 028	-555
Premieavsetning	3 762	493	-3 269
Risikomargin		484	484
Totale avsetninger	8 345	5 006	-3 340

Tabell 9: Forsikringstekniske avsetninger (tall i mill. kroner)

Verdsettelsesmetode (Solvens II vs. Regnskap)

Forsikringstekniske avsetninger i regnskapet følger av forsikringsvirksomhetsloven med tilhørende forskrifter. Dette innebærer at verdien av de forsikringstekniske avsetningene i regnskapet følger prinsippet til IFRS, mens i kapitalkravsberegningene i Solvens II settes verdiene lik beste estimat og en risikomargin. For skade- og helseforsikring består beste estimat av nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for erstatningsavsetninger og premieavsetninger.

Fra 2. kvartal 2019 har Fremtind Forsikring endret solvensrapporteringen til å basere seg på beste estimat for erstatningsavsetninger som ikke inkluderer planlagte fremtidige avviklingsgevinster (Management Actions). Planlagte fremtidige avviklingsgevinster i erstatningsavsetningene inkluderes i stedet som tellende kapital.

Premieavsetning

Premieavsetninger i regnskapet tilsvarer den uavløpte andelen av forfalte premier for kontrakter som er i kraft på verdsettelsesdagen. Det gjøres ingen fradrag for eventuelle utgifter før den forfalte premien er opptjent.

Verdsettelse av premieavsetningene under Solvens II-regelverket er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for uavløpt risiko for kontrakter innen kontraktens grense. Kontrakter innenfor kontraktens grense er definert som alle kontrakter som selskapet er juridisk bundet av og inkluderer:

- Gjeldende avtaler
- Kontrakter som fornyes der selskapet er bundet av vilkår og pris gitt til kunden.
- Nye tilbud og kontrakter der selskapet er bundet av vilkår og pris gitt til kunden.

I praksis innebærer solvensberegningene at premieavsetningene reduseres med forventet fremtidig fortjeneste for kontrakter som selskapet er bundet av. Videre er Solvens II-premieavsetningen diskontert med en volatilitetsjustert rentekurve. Kundefordringer behandles som en eiendel i regnskapet, mens kundefordringer inngår som fremtidige premieinntekter i fastsettelsen av premieavsetningene under Solvens II. Tabellen nedenfor viser premieavsetningene pr 31.12.2019, basert på Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper.

Premieavsetning	Regnskap	Solvens II	Differanse
Medisinsk behandling	69	21	-48
Inntektstap	16	-28	-44
Yrkesskade	45	13	-33
Motor, ansvar	692	-116	-808
Motor, kasko	1 068	294	-774
Sjø, transport og luftfart	60	10	-10
Brann/kombinert	1 417	208	-1 249
Ansvar	36	22	-14
Assistanse	286	49	-236
Diverse økonomiske tap	74	20	-53
Sum	3 762	493	-3 269

Tabell 10: Brutto premieavsetning (tall i mill. kroner)

Erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningene er diskontert i Solvens II, dette gjelder ikke i regnskapet. Alle andre forutsetninger brukt i Solvens II-beregningene er identiske med forutsetningene i regnskapet, men Management Actions inngår ikke som beskrevet innledningsvis. Til diskontering ble det benyttet rentekurve med volatilitetsjustering.

Tabell 11 gir en oversikt over erstatningsavsetningene for Fremtind Forsikring. Forskjellen mellom Solvens II og regnskapstallene er diskonteringseffekten og Management Actions.

Erstatningsavsetning	Regnskap	Solvens II	Differanse
Medisinsk behandling	629	556	-73
Inntektstap	230	194	-36
Yrkesskade	501	411	-91
Motor, ansvar	867	609	-259
Motor, kasko	362	360	-2
Sjø, transport og luftfart	8	27	19
Brann/kombinert	1 611	1 538	-93
Ansvar	95	90	-5
Assistanse	232	217	-15
Diverse økonomiske tap	27	26	-1
Sum	4 583	4 028	-555

Tabell 11: Brutto erstatningsavsetning (tall i mill. kroner)

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på balansetidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte skader (RBNS – «Reported But Not Settled») og skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt (IBNR – «Incurred But Not Reported»). I tillegg inkluderes en avsetning for fremtidige skadebehandling (ULAE – «Unallocated Loss Adjustment Expenses»).

Forsikringsoppgjør er ansvarlig for RBNS pr. skade gjennom fastsettelse av skadekostnadsestimatet satt av den enkelte skadebehandler. Skadekostnadsestimatet skal vurderes i tråd med den til enhver tid gjeldende reserveringsinstruks. Aktuar er ansvarlig for IBNR-avsetningen som er basert på empiriske

data og statistiske metoder. Selskapets reserveringsmetodikk består av å kombinere utviklingsmodeller (Chain Ladder) med forventede skadekostnadsmodeller (Cape Cod/Bornhuetter Ferguson). Valg av beregningsmetode vil være avhengig av risikoklasse (produkt/bransje) og hvor mange års skadehistorikk som er tilgjengelig. Ved beregning kan enten historiske betalinger eller skadekostnadsdata (hvor RBNS er inkludert) benyttes.

Risikomargin

En risikomargin legges til de forsikringstekniske avsetningene i henhold til Solvens II-prinsippene. Risikomarginen er beregnet som kostnaden for å holde den nødvendige kapital for å dekke solvenskapitalbehovet gjennom hele avviklingen av forretningen, gitt at all forsikringsvirksomhet opphører. Siden beregningen av risikomarginen er basert på solvenskapitalkravet, tas det hensyn til diversifiseringseffekter i beregningen.

Usikkerhet i forsikringstekniske avsetninger

Det vil alltid være en viss usikkerhet forbundet med beregninger av forsikringstekniske avsetninger, da man nødvendigvis tar antagelser om fremtiden. Den største usikkerheten knyttes til erstatningsbeløpene og kan variere en del mellom bransjene, der de med lengst durasjon (gjennomsnittlig tid fra dato for skade til skaden er endelig oppgjort) gjerne har størst usikkerhet. For å vurdere usikkerheten benyttes det stokastiske metoder.

Gjenforsikringsandel av beste estimat premieavsetning

For verdsettelse av premieavsetningen legges selskapenes reassuranseprogram for 2020 til grunn. Programmet for 2020 består av XL-kontrakter samt en kvotekontrakt for cyber. Avgitt fremtidig premie beregnes basert på premieratene i kontraktene. Skadekontantstrømmene beregnes ved å se på forventet effekt av reassuranseprogrammet basert på selskapets prognoser.

Gjenforsikringsandel av beste estimat erstatningsavsetning

Her benyttes de avgitte beløpene fra regnskapet. Reassurandørenes andel av RBNS og IBNR er beregnet pr. skadeårgang basert på gjeldende reassuransekontrakter for hver historiske skadeårgang. Diskontering er basert på utbetalingsprofilen pr. bransje.

D.3 Andre forpliktelser

Pr. 31.12.2019 utgjør differansen mellom den regnskapsmessige verdien for forsikringstekniske avsetninger i Solvens II 4 203 mill. kroner. Dette må sees i sammenheng med differansen knyttet til kundefordringene på 2 758 mill. kroner på eiendelssiden (se D.1 Eiendeler).

Endring i utsatt skatt på 330 mill. kroner fremkommer med bakgrunn i endringer av verdier som følge av overgang til markedsverdier for eiendeler og forpliktelser i Solvens II-balansen. Det er lagt til grunn en skattesats på 25 prosent i beregningen av utsatt skatt.

Differansen mellom regnskapsverdi og Solvens II-verdien for posten Øvrige forpliktelser på 1 053 mill. kroner skyldes omklassifisering av garantiavsetningen fra egenkapital til forpliktelse i tillegg til at en andel (175 mill. kroner) av fond knyttet til kollektiv hjem er lagt til den ansvarlige kapitalen, tilsvarende beregnet risiko.

Som nevnt i kapittel D.1 Eiendeler føres derivater under Solvens II forskjellig fra regnskapsbalansen, mens nettoverdien er lik.

Solvenskapitalen består av sum eiendeler fratrukket sum forpliktelser pluss ett ansvarlig lån på 250 mill. kroner. I tabellen under er det foretatt avsetning til utbytte på 400 mill. kroner under posten øvrige forpliktelser.

D.4 Alternative verdsettelsesmetoder

Selskapet benytter ingen alternative verdsettelsesmetoder.

D.5 Andre vesentlige opplysninger

Informasjonen i kapittel D gir et korrekt og hensiktsmessig bilde av selskapets verdsettelse av eiendeler og forpliktelser for solvensformål.

Forpliktelser	Regnskap	Solvens II	Differanse
Forsikringstekniske avsetninger - skadeforsikring	9 209	5 006	-4 203
Forsikringstekniske avsetninger - skadeforsikring (ekskl. helseforsikring)	-	3 719	3 719
Beste estimat	-	3 355	3 355
Risikomargin	-	365	365
Forsikringstekniske avsetninger - helseforsikring (som skadeforsikring)	-	1 286	1 286
Beste estimat	-	1 167	1 167
Risikomargin	-	120	120
Pensjonsforpliktelser	15	15	-
Forpliktelser ved utsatt skatt	330	-	-330
Derivater	5	50	44
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	118	145	27
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	1	1	-
Betalingsforpliktelser (til leverandører, ikke forsikring)	31	31	-
Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital	250	250	-
Øvrige forpliktelser	2 180	3 234	1 053
Sum forpliktelser	12 137	8 729	-3 408
Sum eiendeler fratrukket sum forpliktelser	5 962	4 977	-985

Tabell 12: Balanse, forpliktelser (tall i mill. kroner)

E. Kapitalstyring

Kapitalstyringen i Fremtind skal sikre en effektiv kapitalanvendelse for å:

- Sikre forpliktelsene overfor selskapets kunder
- Sikre at fastsatt minstekrav til solvensmargin basert på risikoprofil og risikotoleranse oppfylles
- Sikre at interne mål for solvensmargin overholdes
- Tilfredsstille eiernes krav til egenkapitalavkastning
- Sikre at selskapet kan utnytte vekstmuligheter i markedet

Pr. 31.12.2019 har Fremtind med datterselskaper ingen eksterne låneavtaler som legger vesentlige begrensninger på muligheten til å utbetale utbytte eller konsernbidrag.

I en situasjon hvor selskapet skulle ha behov for tilførsel av kapital vil alternativene være:

- Tilbakeholdelse av overskudd
- Ustedelse av ansvarlig lån
- Tilførsel av ny egenkapital fra eiere

E.1 Ansvarlig kapital

Selskapets solvenskapital er på 5 227 mill. kroner pr. 31.12.2019 (justert for utbytte).

Kapitalposten *Opptjent egenkapital* inneholder annen opptjent egenkapital og naturskadekapital. Under dagens regnskapsregelverk medregnes avsetning til naturskadeordningen og avsetning til garantiordningen som en del av denne posten, mens garantiordningen ikke medregnes som egenkapital, men som en forpliktelse under Solvens II.

Justering av eiendeler representerer forskjellen mellom regnskapsmessig- og Solvens II verdi for de balanseførte eiendelene i selskapet. Under denne posten inngår merverdi ved overgang til markedsverdi for hold til forfall obligasjoner og eiendomsdøtrene, derivater (som beskrevet i D.1 Eiendeler), gjenforsikringsandel, reklassifisering av kundefordringer og fratrukk for goodwill og immaterielle eiendeler.

Justering av tekniske avsetninger viser til differansen mellom regnskapsmessig- og Solvens II verdi for balanseførte forpliktelser under tekniske avsetninger.

Justering av andre forpliktelser refererer til utsatt skatt som følge av forskjellen i eiendeler før endring i skatt og forskjell i forpliktelser før endring i skatt. Under Solvens II inkluderer denne posten *utsatt skatt i henhold til dagens regelverk* i tillegg til effekt på utsatt skatt som kommer fra *forskjell eiendeler før endring i skatt pluss forskjell i forpliktelser før endring i skatt*. Posten inneholder i tillegg endring i forpliktelsene knyttet til derivater.

Selskapets tilgjengelige kapital under Solvens II reduseres med 735 mill. kroner.

	Solvens Regnskap		Differanse
Ordinær aksjekapital	2	2	0
Annen innskutt egenkapital	319	319	0
Overkurs	3 067	3 067	0
Opptjent EK	2 078	2 443	-365
Fond, nedsettelse av aksjekapital	131	131	0
Sum kapital før justeringer	5 597	5 962	-365
Justering av eiendeler	-4 393		-4 393
Justering av tekniske avsetninger	3 487		3 487
Justering andre forpliktelser	285		285
Ansvarlig lån	250		250
Solvenskapital	5 227	5 962	-735

Tabell 13: Solvenskapital pr. 31.12.2019 (mill. kroner)

Selskapets solvenskapital består hovedsakelig av tier 1 (73 %) i tillegg til supplerende tier 2 (25 %) og tier 3 (2 %) kapital. Tier 2 kapitalen består av naturskadekapital på 1 043 mill. kroner og et ansvarlig lån på 250 mill. kroner. Tier 3 kapitalen oppstår som følger av en beregnet utsatt skattefordel i Solvens II.

	Tier
Tier 1	3 831
Tier 2	1 293
Tier 3	103
Solvenskapital	5 227

Tabell 14: Tier-inndeling

Selskapets solvensmargin pr. 31.12.2019 var på 183 prosent. Solvensmarginen er justert for utbytteutbetaling av årsresultatet på 400 mill. kroner. Sett opp imot selskapets kapitalmål på 160 prosent anses selskapet som tilfredsstillende kapitalisert.

	Solvensmargin
Solvenskapital	5 227
Solvenskapitalkrav	2 851
Solvensmargin	183 %

Tabell 15: Solvensmargin pr. 31.12.2019

E.2 Solvenskapitalkrav og minstekapitalkrav

Under Solvens II beregnes et solvenskapitalkrav (SCR) og et minstekapitalkrav (MCR). SCR skal representere den kapital et selskap må ha for å kunne tåle 99,5 prosent av mulige utfall på ett års sikt. MCR skal tilsvarende reflektere at selskapet minimum må tåle 85 prosent av mulige utfall på ett års sikt.

Ved brudd på SCR stilles det krav fra Finanstilsynet om å levere planer for hvordan selskapet skal kunne oppfylle SCR igjen. Det vil kreves at selskapets styre fremlegger eventuelle tiltak eller forbedringer av solvensposisjonen. I en normalsituasjon må selskapet i løpet av ni måneder igjen tilfredsstille SCR.

Ved brudd på MCR vil Finanstilsynet kunne frata selskapet konsesjonen dersom ikke selskapet møter kravet i løpet av tre måneder.

E.2.1 Minstekapitalkrav (MCR)

MCR definerer minstekravet til kapital under Solvens II. Hvis selskapet bryter MCR skal Finanstilsynet umiddelbart varsles. Etter regelverket vil selskapet da ha en måned til å utarbeide en plan for å oppfylle MCR. Deretter må selskapet i løpet av 3 måneder utøve planen og oppnå MCR.

MCR beregnes ut ifra beste estimat (netto) for premie og reserver i tillegg til forfalt premie. MCR pr. 31.12.2019 er 1 130 mill. kroner.

E.2.2 Solvenskapitalkrav (SCR)

Selskapets beregnede solvenskapitalkrav er på 2 851 mill. kroner. Det er lagt til grunn en skattesats på 25 prosent for tapsabsorberende evne av utsatt skatt. Denne er nedjustert for å hensynta fritaksregelen knyttet til aksjeinvesteringene. Oppbygningen av solvenskapitalkravet er vist i Tabell 5: Oppbygging av kapitalkrav (tall i mill. kroner).

Bruk av volatilitetsjustert rentekurve

Selskapet benytter volatilitetsjusterte rentekurver ved beregning av kapitalkravet for renterisiko knyttet til eiendeler og forpliktelse. Rentekurvene publiseres månedlig av European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA). Betydningen for bruk av volatilitetsjustert rentekurve i Pilar 1 - beregningen fremfor bruk av basiskurven (rentekurve uten volatilitetsjustering) gir en solvensmargin på 181 prosent, mot 183 prosent ved bruk av volatilitetsjustert rentekurve.

E.3 Bruk av den durasjonsbaserte undermodulen for aksjerisiko ved beregningen av solvenskapitalkravet

Selskapet benytter ikke den durasjonsbaserte undermodulen for aksjerisiko.

E.4 Forskjeller mellom standardformelen og benyttede interne modeller

Selskapet benytter standardformelen til beregning av solvenskapitalkravet.

E.5 Manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet og manglende oppfyllelse av solvenskapitalkravet

Selskapets solvenskapital ved utgangen av 2019 var på 5 227 mill. kroner, mens tilgjengelig kapital for å tilfredsstille minstekapitalkravet var på 4 057 mill. kroner. Solvenskapitalkravet (SCR) og minstekapitalkravet (MCR) var på samme tidspunkt på henholdsvis 2 851 mill. kroner og 1 130 mill. kroner. Med tanke på oppfyllelse av solvenskapitalkravet og minstekapitalkravet, hadde selskapet en buffer på henholdsvis 2 376 mill. kroner og 2 927 mill. kroner. Dette innebærer at selskapet må tape tilsvarende beløp for å komme i en situasjon hvor de respektive kapitalkravene ikke overholdes.

E.6 Andre opplysninger

Opplysningene i kapittel E gir et korrekt og hensiktsmessig bilde av selskapets kapitalstyring.

